

Sygn. akt IV Pa 20/19

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2019r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Grażyna Śliwa spr.

Sędziowie : SSO Robert Macholak

SSO Hanna Rawska

Protokolant : st.sek.sąd.Barbara Serżysko

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2019r. w Zielonej Górze

na rozprawie

***sprawy z powództwa M. D.***

***przeciwko Skarbowi Państwa –Wojewódzkiemu Sztabowi Wojskowemu w Z.***

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16.01.2019r. ( sygn. akt IV P 293/18 )

**I. oddala apelację;**

**II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.350 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.**

SSO Robert Macholak SSO Grażyna Śliwa SSO Hanna Rawska

Sygn. akt IV Pa 20/19

## UZASADNIENIE

Powód M. D. wystąpił przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewódzkiemu Sztabowi Wojskowemu o zapłatę kwoty 37 469 zł oraz odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od 30.11.2017 r. do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w okresie od 02.05.2017 r. do 30.11.2018 r. był pracownikiem Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Z., w pełnym wymiarze czasu pracy, jako członek korpusu służby cywilnej, którego stosunek pracy ustał przez oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia. W związku z zakończeniem stosunku pracy, powód przeszedł na świadczenie emerytalne i z niego korzysta. Powód po zakończeniu służby wojskowej (wysługa 19 lat, 2 miesiące, 6 dni), uzyskał wojskowe świadczenie emerytalne – zgodnie z legitymacją

emeryta wojskowego, nr świadczenia (...). Powód wystąpił do pozwanego o wypłatę należnej jednorazowej odprawy i uzyskał odpowiedź odmowną. Wobec tego powód wystosował do pozwanego pismo, w którym starał się wykazać zasadność swojego żądania i podważyć stanowisko strony przeciwnej. Ponadto powołał się na orzecznictwo, stwierdził także, że żołnierz zawodowy nie jest pracownikiem, a odprawa, którą otrzymuje po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej nie ma przymiotu odprawy emerytalnej. Powód wywodził, że otrzymanie odprawy przysługującej z tytułu zwolnienia ze służby wojskowej, niezależnie od charakteru tego świadczenia, nie wyłącza prawa do odprawy emerytalnej przysługującej pracownikowi z tytułu ustania stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę i związanej z tym utraty statusu pracownika. Zdaniem powoda powinien on otrzymać od pozwanego należną odprawę w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia, o której mowa w art. 94 ust. 1 ustawy z 21.11.2008 r. o służbie cywilnej, obliczoną jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy. Powód podał, że jego wynagrodzenie brutto za listopad 2017 r. wynosiło 5 023,76 zł, co dało kwotę sześciomiesięcznego wynagrodzenia wyliczonego jak ekwiwalent pieniężny jak za urlop wypoczynkowy w wysokości 37 468,56 zł. Ponadto powód dodał, że zgodnie z zapisami art. 94 ust. 2 ustawy o służbie cywilnej, przepracował co najmniej 20 lat w służbie cywilnej, gdyż do okresu pracy wlicza się wszystkie poprzednie zakończone okresy zatrudnienia oraz inne udowodnione okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, stąd powodowi przysługuje odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia, obliczona jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy (wysługa 19 lat, 2 miesiące, 6 dni oraz staż pracy u pozwanego od 02.05.2016 r. do 30.11.2017).

W trakcie rozprawy strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z 16.01.2019 r., sygn. akt IV P 293/18, Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, oddalił powództwo.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. D. od 03.07.1996 r. do 31.01.2016 r. pełnił czynną służbę wojskową.

Powód został zwolniony z zawodowej służby wojskowej w związku z przejściem na emeryturę wojskową. Otrzymał odprawę w związku ze zwolnieniem ze służby. Ma status emeryta wojskowego.

Od 02.05.2016 r. do 31.11.2017 r. był związany ze stroną pozwaną stosunkiem pracy.

30.10.017 r. złożył oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia.

Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania poprzez oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia na podstawie z art. 30 § 1 pkt 2 k.p.

24.08.2018 r. powód wystosował do Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego wniosek (doręczony 28.08.2018 r.) o wypłatę jednorazowej odprawy pieniężnej.

Pismem z 10.09.2018 r. Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Z. odmówił wypłaty odprawy uznając wniosek za bezzasadny.

25.09.2018 r. powód wystosował do Szefa WSzW przedsądowe wezwanie do zapłaty odprawy (doręczone 26.09.2018 r.).

Średnie wynagrodzenie brutto powoda za okres sierpień-październik 2017 r. wynosiło 5 023,76 zł, netto – 3 525,85 zł.

Wynagrodzenie brutto obliczone jako ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy wynosiło 6 244,76 zł.

Miesięczne wynagrodzenie z ostatnich 3 miesięcy wynosiło 5 023,76 zł. Należna wg strony pozwanej wysokość odprawy za okres 6 miesięcy wyniosłaby 30 142,56 zł.

Powód nie pobiera emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń, pobiera emeryturę wojskową.

Powód prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) Radca Prawny Kancelaria Radcy Prawnego. Status działalności powoda w (...) to „aktywny”.

Powód ma 47 lat, nie spełnia warunków do uzyskania prawa do emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń.

Sąd Rejonowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zebrane w sprawie dokumenty urzędowe oraz prywatne. Zostały one sporządzone przez podmioty do tego uprawnione, w formie prawem przewidzianej, a żadna ze stron postępowania skutecznie nie zakwestionowała ich autentyczności, do czego i ww. sąd nie znalazł racjonalnych powodów. Po przeanalizowaniu całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie sąd I instancji doszedł do przekonania, że powód złożył wiarygodne zeznania. Nie pojawiły się tam żadne okoliczności sporne, które podważałaby strona pozwana. Sąd Rejonowy także nie dostrzegł podstaw, które mogłyby te zeznania podważać. Spór w rozpoznawanej sprawie dotyczył bowiem oceny prawnej, a nie stanu faktycznego.

Sąd I instancji uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie i jako takie podlegało oddaleniu.

W toku niniejszego postępowania powód domagał się zasądzenia od strony pozwanej kwoty 37 469 zł wraz z odsetkami ustawowymi, tytułem jednorazowej odprawy emerytalnej, wskazując, że spełnia przesłanki określone w art. 94 ust. 1 ustawy z 21.11.2008 r. o służbie cywilnej.

Ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny pozostawał w zasadzie poza sporem.

Natomiast na tle ustalonego stanu faktycznego sporne pozostawało samo prawo powoda do dochodzonej odprawy emerytalnej.

Mając na względzie art. 94 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej, sąd I instancji podał, że przesłanką pozytywną żądania zasądzenia odprawy emerytalnej jest ustanie stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę, natomiast przesłanką negatywną jest wcześniejsze otrzymanie przez powoda odprawy emerytalnej.

Po przeanalizowaniu całokształtu materiału dowodowego Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powód, poza ustaniem stosunku pracy, tych warunków nie spełnił.

Na wstępie sąd I instancji wskazał, że nie nastąpiła negatywna przesłanka wypłaty odprawy emerytalnej w postaci spełnienia świadczenia. Sąd ten stoi bowiem na stanowisku, że odprawa emerytalna i odprawa wypłacana żołnierzom zawodowym w związku ze zwolnieniem ze służby nie są świadczeniami tożsamymi. Odprawy te wykazują bowiem odmienny charakter, choć obie mają charakter jednorazowy, a prawo do nich powstaje w związku z zakończeniem stosunku prawnego. Podstawą oddalenia powództwa nie było więc pobranie przez powoda odprawy w związku ze zwolnieniem ze służby wojskowej. Czym innym bowiem była odprawa „wojskowa”, a czego innego domaga się powód w niniejszym postępowaniu.

W ocenie Sądu Rejonowego, okolicznością przesądzającą o niezasadności żądania powoda jest brak związku pomiędzy ustaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę, a w zasadzie brakiem przejścia na emeryturę z powszechnego systemu ubezpieczeń.

Bezspornym jest, że M. D. uzyskał status emeryta wojskowego zanim rozpoczął pracę u pozwanego. Nie jest to nadzwyczajna sytuacja, bowiem odejście ze służby i przejście na emeryturę wojskową nie musi być tożsame z zaprzestaniem aktywności zawodowej. Powód taką aktywność podjął zawierając z pozwanym stosunek pracy. W okresie tym powód miał więc status pracownika-emeryta wojskowego, który uległ zmianie po około 1,5 roku – nastąpił powrót powoda do statusu emeryta wojskowego. Co ważne – zmiana ta nastąpiła na skutek oświadczenia M. D. o rozwiązaniu stosunku pracy z zachowaniem okresu wypowiedzenia. Zaakcentowania wymaga określenie „wojskowego”, bowiem emeryt wojskowy to osoba, która zakończyła zawodową służbę wojskową, a świadczenia nie otrzymuje na podstawie powszechnych regulacji.

Istotnym jest także, że powód, po rozwiązaniu stosunku pracy, nie zaprzestał aktywności zawodowej, czemu trudno się dziwić, gdyż M. D. ma obecnie 47 lat, wykształcenie i kwalifikacje umożliwiające pracę zawodową. Jak wynika z poczynionych ustaleń powód tę aktywność utrzymuje prowadząc działalność gospodarczą – pod firmą (...) Radca Prawny Kancelaria Radcy Prawnego.

M. D. wraz z ustaniem stosunku pracy (zakończzonego z własnej inicjatywy) powrócił do statusu emeryta wojskowego (w miejsce dotychczasowego emeryta wojskowego-pracownika). Jednakże nie wpłynęło to w żaden sposób na uprawnienia powoda w zakresie uprawnień emerytalnych w związku z pracą u pozwanego.

Tym samym, choć wystąpiła przesłanka ustania stosunku pracy i jest niewątpliwa, to nie nastąpiło to w związku z przejściem na emeryturę. Dodać można także, że nie wiązało się to z zakończeniem aktywności zawodowej. W ocenie Sądu Rejonowego stosunek pracy powoda ustał nie w związku z przejściem na emeryturę, a w związku z dobrowolną decyzją M. D.. Powód miał wolę zmienić plany/koncepcję na dalszą aktywność zawodową, bądź życiową i tego dokonał. Nie przełożyło się to jednak na kwestię uprawnień emerytalnych, które nie uległy modyfikacji w żadną stronę.

Co więcej, powód, nawet gdyby chciał, nie mógłby przejść na emeryturę z powszechnego systemu ubezpieczeń, gdyż nie spełnia warunków.

Na marginesie sąd I instancji dodał, że przyjęcie zasadności argumentacji powoda prowadziłoby do absurdalnej sytuacji, gdy emeryt wojskowy, nie mający wymaganego przepisami powszechnymi wieku emerytalnego (obecnie 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn), znajduje zatrudnienie i uzyskuje status emeryta wojskowego-pracownika. Następnie rozwiązuje stosunek pracy z własnej inicjatywy po krótkim czasie, np. po miesiącu, powracając tym samym do statusu emeryta wojskowego i wtedy występuje o odprawę emerytalną czy to na podstawie przepisu z art. 92<sup>1</sup> k.p., czy specjalnych regulacji, jak chociażby powód, na podstawie art. 94 ustawy o służbie cywilnej.

Mając na względzie powyższe rozważania Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powództwo M. D. nie jest zasadne.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając sądowi I instancji:

I. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 94 ust. 1 ustawy z 21.11.2018 r. o służbie cywilnej poprzez błędną wykładnię tego przepisu polegającą na przyjęciu, że ustanie stosunku pracy powoda nie nastąpiło w związku z przejściem na emeryturę, bowiem powód jedynie wraz z ustaniem stosunku pracy powrócił do statusu emeryta wojskowego (w miejsce dotychczasowego emeryta wojskowego-pracownika), podczas gdy prawidłowy jest pogląd, zgodnie z którym zmiana statusu prawnego pracownika, również pracownika posiadającego równocześnie niejako podwójny status (pracownika i emeryta), wyraża się w tym, że traci on ten status i staje się emerytem, a przy tym jest to następstwem ustania jego stosunku pracy pozostającego w związku z przejściem na emeryturę;

II. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wyrażającym się w spekulacyjnym stwierdzeniu, że w ocenie sądu stosunek pracy powoda ustał nie w związku z przejściem na emeryturę, a w związku z dobrowolną decyzją M. D., co nie było przedmiotem badania dowodowego i nie może być w efekcie przedmiotem takiego twierdzenia;

III. naruszenie prawa procesowego, tj. art. 9 k.p.c. i art. 148 k.p.c. poprzez przeprowadzenie dowodu z dokumentu w postaci pisma z (...) (k. 32) poza rozprawą, co pozbawiło powoda możliwości podjęcia rzeczowej polemiki z twierdzeniem sądu I instancji, zgodnie z którym powód tę aktywność utrzymuje prowadząc działalność gospodarczą – pod firmą (...) Radca Prawny Kancelaria Radcy Prawnego.

Podnosząc powyższe zarzuty, powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, w tym stosownie do tej zmiany rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed sądem I instancji, a także o zasądzenie od

pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed sądem I instancji.

W uzasadnieniu znalazło się rozwinięcie powyższych zarzutów.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą

### **Sąd Okręgowy rozważył, co następuje.**

Apelacja okazała się bezzasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń, i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Logicznie uzasadnił swoje stanowisko. Nie naruszył przy tym przepisów prawa procesowego. W związku z tym, wobec pełnej aprobaty dla ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy i oddalenia apelacji na podstawie materiału dowodowego zebranego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, nie zachodzi potrzeba powtarzania tych ustaleń (por. wyrok SN z dnia 14.02.2013 r., sygn. II CSK 292/12, LEX nr 1318346).

Ocena prawna zawarta w rozstrzygnięciu sądu I instancji obejmująca dokonaną przez ten sąd wykładnię zastosowanych przepisów prawa materialnego nie budzi zastrzeżeń Sądu Okręgowego.

Odnosząc się do zarzutów apelacji podnieść należy, że w żaden sposób nie podważają one prawidłowości rozstrzygnięcia sądu I instancji.

Zarzut z punktu II apelacji nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Z akt osobowych powoda wynika, że powód wypowiedział umowę o pracę i tylko ten fakt jest istotny, a nie motywacja powoda. Ustalenie sądu I instancji, że wypowiedzenie zostało złożone „dobrowolnie”, nie prowadzi do wadliwości zaskarżonego orzeczenia, zresztą – z okoliczności sprawy nie wynika, że jest błędne. Wiek powoda jest istotny tylko o tyle, o ile pozwala stwierdzić brak uprawnień do emerytury powszechnej.

Formułując zarzut z punktu III apelacji powód pominął, że dane wynikające z pisma na k. 32 są danymi powszechnie dostępnymi i faktami powszechnie znanymi w rozumieniu art. 228 § 1 k.p.c., figurują bowiem w powszechnie dostępnej internetowej bazie danych. Nie ma zatem potrzeby przeprowadzania dowodu z wydruków z CEIDG. Ponadto dane te objęte są domniemaniem prawdziwości i powód, kwestionując fakty określone w ewidencji przedsiębiorców które sam do niej wprowadził, musi wykazać, że są nieaktualne. Niewątpliwie status działalności powoda to „aktywny” i nic nie świadczy o tym, że ten wpis jest niezgodny ze stanem faktycznym.

Sporne – i istotne dla sprawy, na obecnym etapie postępowania jest w zasadzie wyłącznie istnienie związku pomiędzy przejściem powoda na emeryturę a ustaniem stosunku pracy, o czym mowa w art. 94 ust. 1 ustawy z 21.11.2008 r. o służbie cywilnej (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1559 ze zm.).

Zdaniem sądu II instancji, trafne jest stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym ustanie stosunku pracy nie nastąpiło w związku z przejściem na emeryturę.

Bezsporne są okoliczności związane z przebiegiem służby, zatrudnienia i uzyskaniem przez powoda prawa do emerytury wojskowej.

Powód pełnił służbę do 31.01.2016 r., ma status emeryta wojskowego, do emerytury powszechnej nie ma prawa. Od 02.05.2016 r. do 31.11.2017 r. powód był pracownikiem pozwanego, stosunek pracy ustał z jego inicjatywy. Obecnie powód prowadzi działalność gospodarczą (od 01.10.2011 r.), co wynika z wpisu w CEIDG.

Przede wszystkim pierwszym warunkiem nabycia spornego świadczenia jest spełnienie warunków uprawniających do nabycia emerytury lub renty, określonych w ustawie z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub w ustawie z 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób

zawodowych. Dlatego też, jak słusznie wskazuje Sąd Najwyższy w uchwale z 03.03.1989 r., III PZP 7/89, rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron przed osiągnięciem przez pracownika wieku emerytalnego nie jest rozwiązaniem stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę w zakresie uprawnień pracownika do odprawy emerytalnej. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku korzystania po ustaniu stosunku pracy z innych niż emerytura lub renta świadczeń publicznych (K. Walczak, komentarz do art. 94 ustawy o służbie cywilnej, [w:] Prawo urzędnicze. Komentarz, K.W. Baran – red., LEX 2014). Powód w ogóle jeszcze nie nabył prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego.

Drugim warunkiem – jak wskazuje się w doktrynie, cytowanej powyżej – jest samo przejście na emeryturę lub rentę. Dlatego też należy zgodzić się z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uchwale z 31.05.1989 r., III PZP 52/88, że warunek przejścia na emeryturę lub rentę nie jest spełniony, gdy następuje tylko samo zaprzestanie pracy, a nie wiąże się z tym skutki w sferze zaopatrzenia emerytalno-rentowego. Tak jest w przypadku powoda, który ma uprawnienia do emerytury wojskowej, nabyte przed rozwiązaniem stosunku pracy.

Kolejną przesłanką nabycia prawa do spornego świadczenia jest wreszcie związek między ustaniem stosunku pracy i przejściem na emeryturę lub rentę – przyczynowy, czasowy lub funkcjonalny. W niniejszej sprawie nie zachodzi tego rodzaju związek. Powód nabył uprawnienia do emerytury wojskowej po zakończeniu służby, zanim w ogóle nawiązał stosunek pracy (od 01.02.2017 r.). Następnie nawiązał stosunek pracy, który został rozwiązany z jego inicjatywy. Do momentu rozwiązania stosunku pracy nie zaszły żadne nowe okoliczności faktyczne ani prawne w zakresie ubezpieczeń społecznych w sytuacji powoda.

Związek czasowy nie istnieje nawet wtedy, gdy pracownik nabył w czasie zatrudnienia prawo do emerytury lub renty i kontynuując pracę korzystał z jednego z tych świadczeń, a następnie doszło do rozwiązania stosunku pracy (K. Rączka, komentarz do art. 94 ustawy o służbie cywilnej, [w:] Ustawa o służbie cywilnej. Komentarz, LexisNexis 2010). Tym bardziej w niniejszej sprawie, w której powód nawiązał stosunek pracy po nabyciu prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy nie aprobuje też stanowiska powoda, że rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z 09.12.2015 r., sygn. akt I PK 1/15, oraz motywy zawarte w uzasadnieniu znajdują bezpośrednie przełożenie na stan niniejszej sprawy. Sąd Najwyższy zakwestionował pogląd, że uprawnienie pracownika wynikające z art. 92<sup>1</sup> § 1 k.p. uwarunkowane jest przejściem na emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednakże nie zmienia to faktu, że spełnione muszą być pozostałe przesłanki, w tym związek ustania stosunku pracy z przejściem na emeryturę. Teza orzecznicza zacytowana w zarzucie I jest więc trafna, zwłaszcza w zakresie, w jakim wskazuje na ustanie stosunku pracy pozostające w związku z przejściem na emeryturę – tyle że w niniejszej sprawie nie ma takiego związku.

Tak więc wykładania art. 94 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej prowadzi do wniosku o niezasadności żądania powoda, co świadczy o tym, że również zarzut z punktu I apelacji jest chybiony.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 385 k.p.c., orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania w przedmiotowej sprawie postanowiono w pkt II wyroku zgodnie z art.98 § 1 i 3 kpc w związku z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych ( Dz.U. z 2018r. poz.265 ).

SSO Robert Macholak SSO Grażyna Śliwa SSO Hanna Rawska